

Dokumentin sisältö

HYVINVOINTIKERTOMUS VALTUUSTOKAUDELTA 2013-2016 JA -SUUNNITELMA 2017-2021

OSA I: VALTUUSTOKAUSI 2013-2016

....1 Valtuustokauden 2013-2016 arviointi

....2 Keskeiset opit päättyneeltä 2013-2016 valtuustokaudelta

OSA II: VALTUUSTOKAUDEN 2017-2021 SUUNNITTELU

....3 Naantalin Hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Liite 1: Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Liite 2: Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Liite 3: Indikaattorien osoittama hyvinvointi

HYVINVOINTIKERTOMUS VALTUUSTOKAUDELTA 2013-2016 JA -SUUNNITELMA 2017-2021

Hyvinvointikertomuksen lukemisesta

Hyvinvointikertomuksessa on kuvattu naantalilaisten hyvinvointia erilaisten mittareiden valossa. Hyvinvointia kuvaavat indikaattorit osoittavat usein ongelmia tai pahoinvointia. Näin pystytään tunnistamaan millaisia palveluita kuntalaiset tarvitsevat. On keskeistä muistaa, että merkittävä osa kuntalaisista voi hyvin.

Naantalin vertailukunniksi on valittu Kaarina, Lieto, Raisio ja Turku. Lisäksi tietoja verrataan Varsinais-Suomen maakunnan sekä koko maan tilanteeseen. Hyvinvointikertomuksen liitteenä kuvataan hyvinvointi-indikaattorit. Osa indikaattoreista on arvoitettu. Tällöin punainen väri viittaa kielteiseen kehitykseen ja vihreä väri myönteiseen. Muutos on sitä suurempi mitä paksumpi kehä muutosprosentin ympärillä on. Indikaattoreiden osalta käytetään uusinta saatavilla olevaa tietoa, joka on vuoden 2016 tai 2017 tilanne.

Hyvinvointikertomus jakaantuu menneen valtuustokauden 2013-2016 analyysiin, keskeisiin oppeihin tältä ajalta ja lopuksi tulevan valtuustokauden 2017-2021 suunnitteluun opitun perusteella.

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat:

- Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen (pj.)
- Ylilääkäri Kristian Kallio
- Johtava hoitaja Hannele Nikander-Tuominen
- Hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja Taina Lahtiola
- Aikuissosiaalityön päällikkö Anurag Lehtonen
- Perhepalveluiden päällikkö Jutta Merilahti
- Talouspäällikkö Airi Laurila
- Vs. Sivistystoimenjohtaja Kimmo Kuusimäki
- Varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Rantala
- Vapaa-aikatoimen päällikkö Eija Laurila
- Museonjohtaja Anne Sjöström
- Vs. Johtava rehtori Vesa Malin
- Johtava koulupsykologi Cecilia Forsman
- Maankäyttöpäällikkö Elise Lehtikainen
- Suunnittelijat Hanna Inkeroinen, Hanna Lohijoki ja Ville Santalahti (Oy Vasso Ab) (siht.)

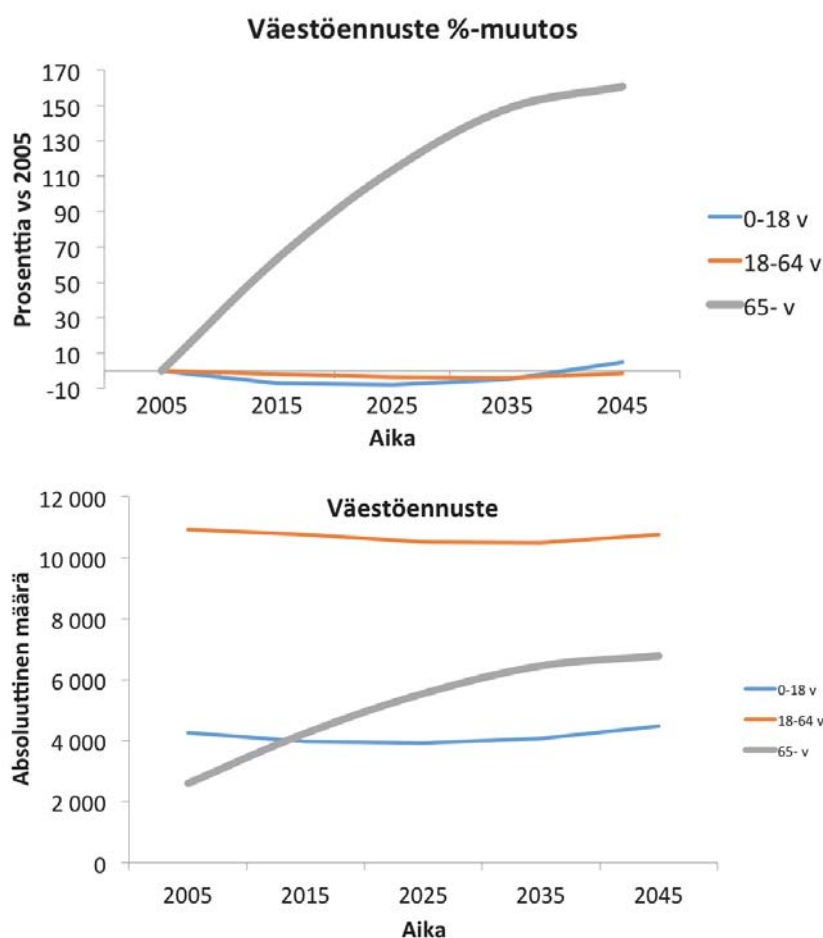
OSA I: VALTUUSTOKAUSI 2013-2016

1 Valtuustokauden 2013-2016 arviointi

1.1 Johdanto

Naantalin väestömäärä on kasvanut tasaisesti viime vuosina. Asukasluku on saavuttamassa 20 000 asukkaan rajan. Suurimpana suomenkielisenä saaristokuntana Naantali on tunnettu merellisyydestään ja on suosittu matkailukohde. Naantalin elinkeinorakenne on monipuolinen ja satama on yksi Suomen merkittävimmistä tavarasatamista. Naantalista on hyvät kulkuyhteydet Turkuun ja saaristoon. Hyvinvoinnin saralla Naantali on kuuluisa myös kylpylästään ja Muumimaailmasta.

Nettomuuttoa kuvaava indikaattori on yksi tärkeimmistä tunnusluvuista kaupungin strategian näkökulmasta, jossa väestömäärän kasvu on kirjattu tavoitteeksi. Asukasluvun kasvu osaltaan varmistaa palvelujen säilymisen. Huoltosuhde on heikentynyt Naantalissa viime vuosina, mutta se on edelleen vertailukuntia parempi. Väestön ikääntyminen ja väestörakenne pakottavat pohtimaan uusia näkökulmia maapolitiikkaan, palvelutuotantoon ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluihin. Alta on nähtävissä, että ilman radikaaleja muutoksia kehityksessä, huoltosuhde tulee muuttumaan rajusti tulevaisuudessa.

Työllisyys Naantalissa vuosina 2014 - 2017:

Vuosi	Työttömyys-aste / %	Työttömiä yhteensä	<20v	<25v	>50v	>12kk työttömänä	Vammaiset ja pitkäaikaissairaat
2014	10,2	927		104	384	219	
2015	10,9	985		115	409	276	
2016	10,0	900	27	107	369	296	89
2017	8,4	748	20	84	325	245	83

1.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Lapsiperheiden määrä Naantalissa on korkeampi kuin keskimäärin maakunnassa, mutta vertailukunnista Kaarinassa ja Liedossa lapsiperheitä on jonkin verran enemmän kuin Naantalissa. **Tämän hetkisten ennusteiden mukaan lasten määrä tulee edelleen Naantalissa vähenemään.** Yksinhuoltajaperheitä lapsiperheistä on Kaarinassa ja Liedossa Naantalia enemmän. Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien lasten

määrä on Naantalissa alle maakunnan ja koko maan keskiarvon. Vertailukunnista ainoastaan Kaarinassa ja Liedossa näiden osalta vastaavat luvut on pienempiä.

Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olevien 1–2-vuotiaiden osuus on maakunnan tasoa korkeampi, vaikka Naantalissa on käytössä kuntalaisä. Vertailukunnista vain Kaarinassa vastaava luku on Naantalia korkeampi. 3–5-vuotiaiden määrä kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa on edelleen korkea (71,5% vuonna 2016), vaikka se vuodesta 2015 onkin laskenut. Perhepäivähoidossa olleiden lasten määrä on viime vuosien ajan laskenut. Esiopetusikäisten lasten määrä on viime vuosina pysynyt samalla tasolla: 2014: 227, 2015: 207, 2016: 198 ja 2017: 208 lasta. Kokonaismäärä päivähoidossa tavoitettavista lapsista on suhteessa vertailukuntiin erittäin korkea (80,5 % vuonna 2016). Palveluseteli otettiin Naantalissa käyttöön vuonna 2016, jolloin sen käyttäjiä oli 7. Yksityisen hoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle kouluikäistä lasta hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityisen päivähoiton tuottaja. Yksityisen hoidon tukea saaneiden perheiden määrä on Naantalissa pieni verrattuna verrokkikuntiin kuten Kaarinaan, jossa vastaava luku on lähes viisinkertainen. Sen sijaan kuntalaisia on maksettu suhteessa verrokkikuntien kokoon nähden samankaltaisesti.

1.2.1 Neuvola ja kouluterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon käyntimäärät ovat verrokkikuntiin nähden korkealla tasolla. Terveyspalveluissa on Naantalissa panostettu ja panostetaan ennaltaehkäiseviin palveluihin, mm. resurssointi neuvoloissa ja kouluterveydenhuollossa on valtakunnallisen henkilöstömitoitussuosituksen mukainen terveydenhoitajien ja koululääkärien osalta. Erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian avokäyntien ja hoitajaksojen lukumäärä on pysynyt suurin piirtein ennallaan verrokkikuntien keskimääräisellä tasolla.

Varhaiseen puuttumisen malleja on kehitetty ja otettu aktiiviseen käyttöön vuoden 2017 aikana kouluterveydenhuollossa. Yli 50 tunnin poissaoloihin puututaan yhteistyössä koulun opiskelijahuollon toimijoiden kanssa sekä nuorten päihteiden käyttöön ja siihen puuttumiseen on luotu toimintamalli loppuvuodesta 2017. Nuorten varhaista oireilua ja siihen puuttumista on helpottanut myös 8. luokkalaisten käytössä ollut sähköinen terveystarkastus, joka tehdään osana laajaa terveystarkastusta lukukauden alussa. Kyselyn perusteella löydetään osa erityistä tukea ja apua tarvitsevista nuorista ja varhaiset tukitoimet voidaan aloittaa nopeammin. Tarkoituksena on laajentaa kyselyä vuonna 2018 koskemaan myös 5. luokan laajaa terveystarkastusta.

Nuorten humalahakuinen käyttäytyminen on vähentynyt, mutta kannabiksen kokeilu on jonkin verran lisääntynyt. Nuorten päihteiden käytön puuttumisen tueksi on laadittu koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon puuttumisen malli, jolla päihteiden, erityisesti huumeiden käyttöön voidaan puuttua varhaisessa vaiheessa.

Liikuntaa harrastavien lasten osuus on vertailukaudella kasvanut, kuitenkin ylipainoisten poikien osuus on myös jonkin verran kasvanut mutta tyttöjen puolestaan vähentynyt. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus on kasvanut 8. ja 9. luokan oppilaiden osalta vuosista 2011 sekä 2015. Aiempina vuosina tyttöjen osuus on ollut korkeampi, mutta 2017 kyselyssä pojat ovat kokeneet terveystilansa heikommaksi kuin tytöt. Alakoulussa 5,8% ja lukiossa 9% kokee terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Tulevaisuudessa voisi miettiä kouluissa tehtävien MOVE-testien (5. ja 8. lk) hyödyntämistä lasten terveyden ja toimintakyvyn osalta yhteistyössä kunnan eri toimijoiden kanssa. Tällä hetkellä yhteistyötä näiden testien osalta ei ole kouluissa tehty. Tämä asia on nostettu esille myös Varsinais-Suomen hyvinvointikertomuksessa. ”MOVE-tulokset vahvistavat ja tukevat tuloksia, joita on saatu Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskuksen julkaisussa ”Nuoret luupin alla 2014”. **Nuorten vapaa-ajan käytössä on tapahtunut muutoksia: liikunnallinen aktiivisuus on vähentynyt ja lähes kaikenlainen tekemisen useus on vähentynyt. Liiallinen netin käyttö ja pelaaminen aiheuttaa tuki- ja liikuntaelinsairauksia sekä riippuvuutta ja mielenterveysongelmia.** (V-S:n hyvinvointikertomus 2017.)

1.2.2 Koulu

Naantalilaiset alakoululaiset ovat tyytyväisiä elämäänsä (4. ja 5. lk) (91,%). Yläkouluikäisillä ikäkauteen liittyvät epävarmuudet jatko-opinnoista ja vaativammat opinnot yläkoulussa sekä murrosikä ja kaverisuhteiden muutokset voivat selittää koettua tyytymättömyyttä (75,4% tyytyväisiä 8-9lk). Kehitysvaihe huomioon ottaen tulosta voidaan pitää hyvänä.

Koulunkäynnistä pitävät 83,1% alakouluikäisistä ja vielä yli 55,6% yläkouluikäisistä. Koulunkäyntimyrönteisyyden lisääminen yläkoulussa on hyvä tavoite. Se sopii yhteen kuulluksi tulemisen ja osallisuuden kehittämisen kanssa, jotka molemmat liittyvät myös yhteisölliseen oppilashuoltoon ja sen tavoitteisiin.

Alakoululaisista itsensä yksinäiseksi tuntee 2,1% ja yläkoulussa 7,6%. Luvut ovat pieniä, mutta yksinäisyyden kokemuksen muutos tulee esiin yläkouluikäisillä, joille vertaisuuhteiden tärkeys korostuu.

Koulukiusaamista on 5,4-5,5%, mikä on alle maan keskitason. Koulun toimintakulttuurissa tulee pyrkiä löytämään keinoja kiusaamisen ennaltaehkäisyyn.

Yksinäisyyden (4,5% 1-2 lukio ja 7,6% 8-9lk) ja kiusaamisen ehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota ja voimavaroja seuraavalla hyvinvointikaudella.

Koulustressi ja -uupumus ovat osa samaa ilmiötä. **Koulustressiin, jota alakoululaisista kokee 27%, on olemassa tehokkaita keinoja puuttua. Koulu-uupumus yläkouluikäisillä on kasvanut ja ylittää Varsinais-Suomen ja maan keskiarvon. Uupumusta ja vaikeutta oppimistaidoissa voitaisiin tarkastella yhdessä, koska puutteelliset oppimistaidot voivat olla osatekijöitä uupumukselle.**

Oppilaiden kokemus siitä ovatko opettajat kiinnostuneita heidän kuulumisistaan on asia ja ilmiö, johon on hyvä kiinnittää huomiota seuraavien vuosien aikana. Osallisuus ja kokemus vaikuttamisen mahdollisuuksista ja kuulluksi tulemisesta vaikuttavat yleiseen terveydenkokemukseen. Yläkouluikäisten kokemukset vaikutusmahdollisuuksista koulussa ovat alle Varsinais-Suomen ja valtakunnan keskiarvon.

1.2.3 Lapsiperheiden sosiaalityö

Kuluneen vuoden aikana lapsiperheiden sosiaalityölle tehtiin yhteensä 541 ilmoitusta ja pyyntöä palvelutarpeen kartoittamisesta. Määrä on 96 ilmoitusta edellistä vuotta korkeampi ja korkein verrattuna tarkasteluajankohtaan 2014 - 2017. Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä ei kuitenkaan vuonna 2017 ole merkittävästi noussut edellisestä vuodesta. Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen perheitä ja lapsia on ollut mahdollista auttaa kevyempien toimenpiteiden avulla eikä lastensuojelun asiakkuutta ole ollut tarpeen aloittaa. Uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014) vahvistaa peruspalveluja ja vähentää sitä kautta korjaavien

toimenpiteiden tarvetta. Tavoitteena on madaltaa tuen hakemisen kynnyistä järjestämällä sosiaalipalveluja muiden peruspalvelujen yhteyteen.

Vuonna 2017 prosentuaalisesti eniten ilmoituksia tekivät sosiaalipäivystys, terveydenhuollon ammattihenkilöt, poliisitoimi, lasten vanhemmat ja huoltajat itse sekä opetustoimi. Edellisen vuoden tapaan eniten ilmoituksia tehtiin 7-5 -vuotiaiden lasten ikäryhmässä (32 %) mutta myös 13-15 -vuotiaiden nuorten osuus oli suuri. Pikkulapsiperheitä (0-6 v.) koskevat ilmoitukset sen sijaan laskivat. Ilmoitusten taustalla olevista syistä n. 22 % liittyivät vanhempien omaan päihteiden käyttöön, 16 % lapsen omaan päihdekäyttöön, 9,3 % lapsen rikollisuuteen ja 8,2 % perheväkivaltaan. Seuraavaksi suurimmat prosentuaaliset osuudet liittyivät sekä vanhempien että lasten psyykkiseen huonovointisuuteen ja perheristiriitoihin.

Sijoitettuja lapsia ja nuoria oli vuonna 2017 yhteensä 49 lasta tai nuorta. Kiireellisesti sijoitettujen ja avohuollon tukitoimena sijoitettujen lasten ja nuorten määrä laski vuonna 2017 kun taas huostaan otettujen lasten kokonaismäärä nousi. Sama lapsi ja nuori voi esiintyä tilastoissa useampaan kertaan riippuen sijoitusprosessista ja sen kestosta. Huolestuttavaa vuoden 2017 kehityksessä on se, että sijoitettujen lasten kokonaismäärän pysyessä samalla tasolla kuin vuonna 2016 (49) lapsia ja nuoria jouduttiin siirtämään perhehoidosta vaativaan hoitoon kalliisiin laitoksiin. Myös erityisen hoivan ja huolenpidon päätöksiä sekä lisäresurssia jouduttiin ostamaan laitoshoidon oheen. Tämä näkyy lasten ja nuorten vakavan oireilun ja suuren tuen tarpeen kasvuna edelleen vuonna 2017. Samalla vaikeahoitoisuus ja huonovointisuus johtivat perhehoidon mahdollisuuksien vähentymiseen ensisijaisena sijoituspaikkana vuonna 2017. Joulukuun 2017 lopussa laitoshoidon piirissä oli yhteensä 23 lasta ja nuorta perhehoidon osuuden vähentyessä 15 lapseen ja nuoreen.

Lapsiperheiden sosiaalityöhön on vuoden 2017 aikana liitetty myös kaikki perheoikeudelliset palvelut mm. lastenvalvojan tehtävät ja olosuhdeselvitykset ja työtä on tehostettu. Vahvistettujen isyyksien sekä huolto- ja tapaamissopimusten määrät laskivat suhteessa edellisiin vuosiin. Käräjäoikeuden pyytämät olosuhdeselvitykset tehtiin vuonna 2017 pääosin omana, moniammatillisena työnä.

Lapsiperheiden sosiaalityössä on edelleen vuonna 2017 tehostettu kasvatus- ja perheneuvolatoiminnan kehittämistä soveltuvin osin osaksi omaa lapsiperheiden sosiaalityötä. Muun muassa sovittelu ja uusperheneuvonta on otettu osaksi perhepalveluiden sosiaalityötä.

1.2.4 Kasvatus- ja perheneuvola

Naantalilaisten perheneuvolan lapsi- ja aikuisasiakkaiden määrä on pysynyt pienenä. Vuonna 2017 perheneuvolan asiakkaana oli yhteensä 75 naantalilaista: kuusi 0 - 6 -vuotiasta, neljätoista 7 - 15 -vuotiasta, kolme 16 - 21 -vuotiasta ja 46 yli 21-vuotiasta.

Naantalilaiset voivat käyttää Raision kasvatus- ja perheneuvolan palveluja.

Kasvatus- ja perheneuvolassa autetaan lapsiperheitä löytämään keinoja ja ratkaisuja perhe-elämän ja kasvatuksen pulmiin. Yhteyttä kasvatus- ja perheneuvolaan voi ottaa, kun haluaa tukea vanhempaina toimimiseen, on huolissaan lapsen tai nuoren kehityksestä, käyttäytymisestä tai psyykkisestä hyvinvoinnista, perhettä on kohdannut kriisi, perheessä on parisuhteen ongelmia, eroon liittyviä pulmia tai väkivaltaa. Työskentely suunnitellaan yhdessä perheen kanssa. Se voi sisältää, lapsen tutkimuksia, perheasioiden sovittelua, puhelinneuvontaa, ryhmiä, vauvaperhetyötä, yhteistyökumppaneiden konsultaatiota ja työparina toimimista, yksilö-, pari- ja perhetapaamisia.

Perheneuvolan palvelut ovat luottamuksellisia, maksuttomia ja vapaaehtoisia. Lähetettä ei tarvita.

1.3 Nuoret ja nuoret aikuiset

1.3.1 Työllisyyspalvelut

Naantali lähti syksyllä 2017 mukaan kuntakokeiluun, jossa työttömänä olevat alle 25-vuotiaat nuoret siirtyivät kunnan työllisyyspalvelujen piiriin. Naantalin sosiaali- ja terveystieteissä on panostettu nuorten palveluihin mm. siten, että nuorten pajalle on vakinaistettu kaksi kädentaitojen ohjaajaa yksilövalmentajan lisäksi. Vuonna 2018 työllisyyspalveluihin lisättiin henkilöstöresurssia sillä perusteella, että nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työllisyyspalveluissa oli yli 120 henkilöä.

1.3.2 Terveyspalvelut

18-24-vuotiaiden raskaudenkeskeytykset ovat selvässä laskussa, ja verrokkikuntiin nähden Naantalin tilanne on hyvä.

Nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon käyttö sekä avo- että laitoshoidon osalta on nousussa, ja käyttö on verrokkikuntia suurempaa. Avohoidon osalta kasvu on 2014-2016 ollut yli 50% ollen vuonna 2016 jo 1170 käyntiä per/1000 nuorta (13-17v). Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24-vuotiaiden %-osuus vastaavanikäisestä väestöstä on myös verrokkikuntia suurempi. On tarpeen pohtia, ovatko perusterveydenhuollon, opiskeluhoollon ja sosiaalitoimen toimijoiden resursointi, osaaminen ja yhteiset toimintatavat optimaalisella tasolla ja puuttuttava tarvittaessa tilanteeseen.

1.3.3 Koulu

Lukiolaisista 73,7% pitää opiskelusta. Ammatillisella puolella opiskelusta pitää 72,8%. Koulunkäyntimyrönteisyys on toisella asteella hyvää. Lukiolaisista itsensä yksinäiseksi tuntee 4,5%. **Koulukiusaamista kokee 0,8%, joka on laskenut merkittävästi vuodesta 2011.** Koulu-uupumus voi olla koulustressin vakavampi muoto ja sitä kokeen 9,1% lukiolaisista ja 6,2% ammattikoululaisista. Opettajat ovat olleet kiinnostuneempia lukiolaisten asioista kuin aiemmin.

Nuorisasteen ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat ovat käytännössä loppuneet Naantalissa, kun Raseko siirsi koulutuksen Naantalin toimipisteestä Raisioon vuoden 2017 syksystä lähtien.

1.3.4 Nuorisotyö

Nuorisotyön painotus on ennaltaehkäisevässä työssä, mutta nuorisotyö voi olla myös korjaavaa työtä. Nuorten kasvatuksellinen ohjaus toteutuu niin toiminnan, yhdessäolon kuin neuvonnankin muodoissa. Naantalissa nuorisotyötä tehdään yhteistyössä paikallisten yhdistysten, seurakunnan ja kuntien eri sektorien kanssa. Yhteistyötä tehdään myös alueellisesti ja seudullisesti. Nuorisotyössä pääpaino on kenttätöissä ja toimintoihin kuuluvatkin mm. nuorisotilojen toiminta, harrastuskerhot, yökahvila-toiminta, leirit ja tapahtumat. Nuorisotiedotustyö on myös tärkeä työmuoto.

Nuorten osallistaminen toteutuu mm. Nuorisovaltuuston toiminnan kautta. Nuorisolain 8 §:n mukaan nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

Naantalissa Nuorisovaltuustolla on edustus koulutus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa. Nuorisovaltuuston nimeää kaupunginhallitus.

Etsivän nuorisotyön tavoite on ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja edistää hänen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja taloudellista hyvinvointiaan. Etsivällä työllä autetaan ja tuetaan alle 30-vuotiaita nuoria. Työssä kuljetaan nuoren rinnalla. Työ on liikkuvaa, ennaltaehkäisevää ja korjaavaa. Työhön kuuluu olennaisesti yhteistyö muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa. Naantalissa etsivän nuorisotyöntekijän toimi vakinaistettiin 1.2.2017 alkaen.

Erityisnuorisotyössä työ painottuu 12-18-vuotiaiden nuorten tukemiseen. Erityisnuorisotyö on ennaltaehkäisevää työtä, jossa kiinnitetään erityisesti huomiota nuorten itsetuntoon ja itsetuntemukseen. Erityisnuorisotyössä tarjotaan nuorelle mahdollisuus keskusteluun ja tukemiseen ja yhdessä nuoren kanssa voidaan etsiä ratkaisuja elämäntilanteisiin liittyviin ongelmiin. Naantalissa erityisnuorisotyöntekijän työhön kuuluu myös tiivis kouluyhteistyö mm. jopo-opetuksen kautta. Erityisnuorisotyöntekijän toimi vakinaistettiin 1.1.2016 alkaen.

1.4 Työikäiset

1.4.1 Työllisyyspalvelut

Työttömyys on Naantalissa vuoden 2017 aikana alentunut samalla tavalla niin Varsinais-Suomessa kuin koko maassa. Marraskuussa 2017 Naantalissa oli 709 työttöntä. Heistä alle 25-vuotiaita oli 99 ja yli 50-vuotiaita 320 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiä, vammaisia tai sairaita työttömistä oli yhteensä 313 henkilöä.

Työmarkkinatuen kuntaosuus on Naantalissa saatu alennettua työllisyyspalveluiden työn ansiosta. Vuonna 2016 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 505 582€ ja seuraavana vuonna 416 978€ . Naantali maksaa kuntaosuutta 21,79€/asukas. Vertailussa muihin kuntiin maksu on vastaava kuin muissa lähikunnissa. Kaupungin työllisyyspalveluissa asiakkaat on kohdattu henkilökohtaisesti ja heille on räätälöity omiin kykyihin vastaavaa työtä, työkokeilua tai kuntouttavaa työtoimintaa. Vuonna 2018 tavoitteena on kehittää työttömien terveystarkastuksia entistä toimivammaksi palvelukokonaisuudeksi niille henkilöille, jotka eivät tosiasiallisesti ole enää työkykyisiä ja heidän tarvitseman palvelu on työllisyyden sijasta kuntoutus tai eläke.

Naantalin kaupunki on ollut elokuusta 2017 asti mukana valtakunnallisessa työllisyyskokeilussa, joka tarjoaa henkilökohtaisia työllisyyspalveluja alle 25-vuotiaille työttömille sekä yli 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työttömänä olleille naantalilaisille. Kokeilu kehittää ja ottaa käyttöön uusia palveluja ja toimintamalleja, jotka perustuvat sekä paikallisten työnhakijoiden, että työnantajien todellisiin tarpeisiin. Kokeiluun mukaan päässeet työnhakijat saavat tukea ja ohjausta työllistymisensä edistämiseksi. Palveluja tarjoavat sekä TE-palvelujen Naantalissa työskentelevä asiantuntija, että kaupungin työllistämispalvelujen sosiaaliohjaajat. Kokeilu päättynee vuoden 2018 lopussa.

Kuntakokeilun palvelujen lisäksi Naantalin työllisyyspalveluihin kuuluvat yritys- ja työllistämistuet, kuntouttava työtoiminta, nuorten työpajan toiminta ja nuorten kesätyö sekä erilaiset työttömille järjestettävät kuntouttavan työtoiminnan aktiiviryhmät. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on ohjata ja neuvoa asiakkaita yksilöllisesti ja henkilökohtaisesti työllisyyteen ja koulutukseen liittyvissä asioissa.

Naantalissa on panostettu pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon ja työn tuloksellisuus näkyy esimerkiksi työmarkkinatuen kuntaosuuden merkittävänä pienentymisenä vuonna 2017. Työllisyyspalvelut tarjoavat asiakkaille palkkatuetun työn lisäksi kuntouttavaa työtoimintaa, aktiiviryhmiä ja terveystarkastuksia. Nuorten työpaja puolestaan kehittää aktiivisesti palveluja alle 25-vuotiaalle nuorille.

1.4.2 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Vuonna 2017 Naantali varasi talousarviossa rahoitusta perustoimeentulotukeen vaikka perustoimeentulotuen maksatus ja päätökset siirtyivät Kelan tehtäväksi. **Perustoimeentulotukea maksettiin 116 taloudelle yhteensä 43 500€.** Suurimmaksi osaksi perustoimeentulotukea myönnettiin kiireellisissä asioissa lääkkeisiin ja ruokaan. Useimmat kiireelliset tilanteet johtuivat vuonna 2017 siitä, että Kelan maksatukset ruuhkautuivat alkuvuonna pahoin ja asiakkaat joutuivat odottamaan toimeentulotukipäätöksiä kauan. **Täydentävää toimeentulotukea maksettiin 293 taloudelle yhteensä 178 500€.** Täydentävästä toimeentulotuesta yli 7000€ oli vuokratien maksuun myönnettyjä tukia asiakkaiden asumisen turvaamiseksi. **Ennaltaehkäisevää tukea maksettiin 49 taloudelle yhteensä noin 40 000€.**

Naantalissa on panostettu viime vuonna aikuisten psykososiaalisten palveluiden eli yhtenäisten päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämiseen, jossa terveys- ja sosiaalipalvelut työskentelevät yhteistyössä asiakkaiden asioissa. A-klinikkasäätiön Turun ja Salon selviämisen- ja katkaisuhuoltoasemien toteutusten perusteella **palveluiden käyttö on merkittävästi alentunut vuodesta 2014,** jolloin henkilövuorokausia oli tuotettu 581 kun vuoden 2017 toteuma on vain vähän yli 200 henkilövuorokautta. **Väheneminen on suoraan verrannollinen siihen, että Naantalissa on nykyään sosiaaliohjaaja yhdyshenkilönä ja hän huolehtii siitä, että asiakkaat eivät palaa katkolta ilman jatkotyöskentelyä.** Naantali on myös panostanut enemmän avohuollon tukitoimiin ja kotiin vietäviin palveluihin. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujat saavat henkilökohtaista keskusteluapua ja ohjausta.

Perusterveydenhuollon lääkärikäyntien lukumäärä on jonkin verran vähentynyt, mutta on yhä verrokkikuntia korkeammalla tasolla. Psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoitokontaktit ovat vähentyneet, mutta laitoshoitopäivien lukumäärä on hienoisessa nousussa.

1.5 Ikäihmiset

1.5.1 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Ikäihmisten palvelurakennetta kuvaavat indikaattorit sisältävät vuoden 2016 osalta virheitä; yhden laitoshoidon yksikön tiedot eivät ole laskentapäivänä välittyneet THL:lle lainkaan ja osa tehostetun palveluasumisen yksikön laskennasta on virheellisesti tilastoitunut kotihoiton asiakaslaskentaan.

Vuoden 2016 osalta tehostetun palveluasumisen kattavuus (75+) oli 6,20% ja laitoshoidon (75+) 0,98%. **Tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon yhteenlaskettu kattavuus jäi v.2016 Naantalissa alle valtakunnallisen laatusuosituksen. Tilanne korjaantui v.2017, kun Naantalissa avattiin kaksi uutta tehostetun palveluasumisen yksikköä. Jonotusajat ympärivuorokautisille hoiva- tai hoitopaikoille lyhenivät kahteen kuukauteen.**

Ikäihmisten perusterveydenhuollon lääkärikontaktien lukumäärä on verrokkikuntia korkeampi. Tämä korreloi sekä somaattisen että psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoitopäivien määrän selkeään vähentymiseen tarkastelukaudella.

Palvelurakennetta kuvaavien määrällisten indikaattorien lisäksi **hyvinvointikertomuksessa tulisi olla mukana myös läkkäiden omia kokemuksia esimerkiksi elämänlaadusta ja yksinäisyyden kokemisesta.** Yksinäisyyden kokemus ennakoii usein tulevia toiminnanvajeita, terveyspalveluiden käyttöä ja masentuneisuuden oireita. Myös läkkäiden kokemuksia hoidon ja palvelujen laadusta tulee valtakunnallisesti selvittää. Vertailun mahdollistavaa tietoa tarvitaan kun asiakkaiden vapaus valita sosiaali- ja terveyspalvelunsa kasvaa.

Vuonna 2017 ikäihmisten palveluissa kehitettiin hyvinvointia edistäviä palveluja mm. lisäämällä kotona toteutettavaa kuntoutusta ja kehittämällä palvelutarpeen arviointi- ja kotiutusprosesseja. Keskitetty kotiutus/palvelutarpeen arviointi ja kuntoutus ovat selkiyttäneet asiakkaan hoitopolkua. Kotisairaala aloitti toimintansa v.2017, vastaavasti terveyskeskussairaalan paikkalukua pienennettiin neljällä laitospaikalla. Kotihoidossa ja terveyskeskuksen vastaanottopalveluissa muistiasiakkaan hoitopolku ja -prosessi kuvattiin, sekä selkiytettiin muistihoitajien ja muistikoordinaattorin työtehtäviä. Koti- ja omaishoitoa, sekä neuvontaa ja palveluohjausta on kehitetty maakunnallisessa KompAssi-hankkeessa, jossa myös Naantali on mukana.

1.6 Kaikki ikäryhmät

1.6.1 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaalipalveluiden tietoon tulleita asunnottomia vuonna 2017 oli 7 henkilöä. Heistä kaksi oli naisia ja yksi alle 25-vuotias. Sosiaali- ja terveyspalvelut on lisännyt väliuokrattujen asuntojen määrää ja asuntoja on myönnetty asiakkaille, jotka ovat sitoutuneet väliuokrauksen ehtoihin. Naantalin moniammatillinen asuntotyöryhmä kokoontuu säännöllisesti ja yhteistyötä vuokralojen ja yksityisten vuokranantajien kanssa on lisätty. **Vaikeasti asutettavien henkilöiden pientasuntojen rakentaminen on aloitettu syksyllä 2017 ja ne valmistunevat keväällä 2018.** Vaikeasti asutettavien kohdalla hyväkään viranomaisten yhteistyö ja tukitoimet eivät ole aina ole riittäviä johtuen asutettavien erittäin haasteellisesta elämäntilanteesta ja heidän puutteellisista taidoistaan omaksua sellaisia asumistapoja, jotka ottavat huomioon ympäristön olosuhteet ja muut asukkaat.

Erikoissairaanhoidon avokäyntien lukumäärän kasvu on ollut verrokkikuntia hitaampaa, mikä johtuu osaltaan siitä, että perusterveydenhuollon peittävyys ja lääkärikäyntien määrä on Naantalissa pysytellyt korkealla tasolla. Käyntimäärät perusterveydenhuollossa ovat kasvaneet.

Päihdehuollossa huomion arvoista on alkoholin myynnin sekä rattijuopumustapausten määrän kääntyminen laskuun. Huolta aiheuttaa huumausainerikollisuuden selvästi ylöspäin suuntautuva trendi.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset ovat tarkastelukaudella 2011-2016 laskeneet 4,7 %. Verrokkikunnista tämä on selkeästi paras tulos, koko maan tasolla vastaavalla ajanjaksolla nettokustannukset ovat laskeneet 0,5 % ja Varsinais-Suomessa keskimäärin kustannukset ovat nousseet 0,7 %. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset -indikaattori antaa luotettavimman kuvan toimialan talouden pitkäjänteisestä kehityksestä kunnassa.

Maahanmuutolla on vaikutusta kaupungin voimavaroihin niin väestökehityksen, työvoiman kuin osaamisenkin näkökulmasta ja se samalla lisää maahanmuuttajapalveluiden kehittämistä kunnassa. Pakolaisten osuus maahanmuuttajista on pieni. Pakolaisten vastaanotto on aloitettu vuonna 2010. ELY-keskuksen kanssa on tehty sopimus, jossa kaupunki on sitoutunut vastaanottamaan vuosittain noin 20 pakolaista kuitenkin niin, että yksittäisenä vuotena määrä voi olla suurempikin, mutta määrä vuosina 2016 - 2018 on yhteensä enintään 60 pakolaista sisältäen kuntaan itsenäisesti muuttavat ja perheenjäsenten kautta tulevat pakolaiset. Samalla kaupunginhallituksen luvalla on perustettu pakolaisohjaajan määräaikainen toimi, joka jatkuu ainakin vuoden 2018. Naantalissa on tällä hetkellä 40 pakolaistatuksella olevaa henkilöä, joista väliaikaisen sopimuksen mukaisesti on saapunut 29.

1.6.2 Vammaispalvelut

Vammaispalveluita myönnetään henkilölle, jolla vamman tai sairauden takia on pitkäaikaisia vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Asiakkuus vammaispalveluissa on pääsääntöisesti pitkäkestoista. Naantalin kaupungin vammaispalvelun asiakkaana on yhteensä noin 400 henkilöä, joille on myönnetty vammaispalvelulain mukaisia palveluja heidän omien palvelutarpeidensa mukaisesti. Naantalissa on kaksi kehitysvammaisten asumispalveluyksikköä, joissa pystytään tarjoamaan kehitysvammaisille tuettua ja tehostettua palveluasumista kodinomaisessa ympäristössä. Naantalin kaupunki ostaa osan kehitysvammaisten erityishuoltopalveluista Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymältä. Vammaispalveluissa tavoitteena on, että asiakkaat saavat riittävät ja oikea-aikaiset palvelut, joiden avulla tuetaan ja turvataan henkilön kotona asuminen.

1.6.3 Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut teki yhteistyössä VALO ry:n kanssa lähiliikuntapaikkaselvityksen keväällä 2016. Selvityksen jälkeen Naantaliin perustettiin lähiliikuntapaikkatyöryhmä, jonka tehtävänä oli miettiä mm. koulupihojen kehittämistä lähiliikuntapaikoiksi. Työryhmässä on edustus sivistyspalveluista, ympäristöpalveluista, seuroista ja nuorisovaltuustosta. **Lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti koulujen pihoja on kunnostettu lähiliikuntapaikoiksi: vuonna 2016 Kultarannan koulun piha, vuonna 2017 Velkuan koulun piha ja 2018 kunnostetaan Rymättylän koulun piha** lähiliikuntapaikaksi. Tavoitteena on jatkossakin, että joka vuosi kunnostetaan yksi koulun piha.

Lähiliikuntapaikkaselvityksessä kaupunkilaiset toivoivat virkistys- ja ulkoilureittien rakentamista ja olemassa olevien reittien kunnostamista. Suunnitelmissa on ympäristöviraston toimesta kunnostaa ja jatkossa ylläpitää Luolalanjärven ympäri kulkeva luontopolku ja ns. Aurinkopolku ja valmistaa opaskarttoja reiteistä.

Liikuntapalveluissa työskentään liikuntastrategia, jonka tarkoituksena on toimia apuvälineenä liikuntapalveluiden kehittämisessä ja palveluiden järjestämisessä.

Liikuntapalvelut järjestää matalan kynnyksen toimintaa kaikenikäisille kaupunkilaisille lapsista ikäihmisiin; liikuntakerhot koulupäivän jälkeen, loma-ajantoiminta koululaisten loma-aikoina, erilaisia yksittäisiä opastuksia, kursseja ja neuvontatilaisuuksia, aikuisten päiväliikuntaryhmä, Timmit Mimmit ja Kundit kuntoon yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa, liikuntaystävällisyystoiminta ikäihmisille.

Liikuntapalvelut tekee vahvaa yhteistyötä kaupungin eri virastojen ja paikallisten urheiluseurojen kanssa; varhaiskasvatuksen llo kasvaa liikkuen - toiminta, Liikkuva koulu, Voimaa vanhuuteen -hanke ja seuraparlamenttitoiminta.

Sisäliikuntatilat ovat seuroille maksuttomia alle 20-vuotiaiden ohjatulle liikuntatoiminnalle ja aikuisten maksut ovat kohtuulliset, jolloin tilamaksut eivät nosta seurojen osallistujilta perimää osallistumismaksua.

Vuonna 2018 otetaan käyttöön seniorikortti ja kevään aikana selvitetään lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoiminnan järjestäminen niin, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi ainakin yksi harrastus.

1.6.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kaupungissa toimii monia aktiivisia kulttuuriyhdistyksiä, joiden toiminnassa on mukana laaja joukko harrastajia. Osallistuminen toimintaan tuottaa heille hyvinvointia, ja lisäksi yhdistysten tuottamat yleisötapahtumat tarjoavat kaikille kaupunkilaisille kulttuurielämyksiä. Kaupunki tukee yhdistyksiä avustuksin ja yhteistyön eri muodoilla (tilat, markkinointi, yhteiset tapahtumat, kulttuurifoorumi, vapaaehtoistyö.fi).

Museon tuottama ja jakama tieto kaupungin ja kaupunkilaisten historiasta syventää asukkaiden positiivista suhdetta kotipaikkakuntaan, omien juurien tuntemusta ja osallisuuden tunnetta.

Naantalin kirjastoverkosto on maantieteellisesti laaja, joten kirjastopalvelut ovat helposti saavutettavia lähipalveluita.

Satutunneilla, kirjavinkkauksella ja kirjastonkäytön opastuksella taataan, että kirjaston palvelut tulevat kaikille tutuksi jo heti lapsuudesta alkaen. Ajankohtainen ja monipuolinen aineisto pitää kirjaston houkuttelevana ja kilpailukykyisenä. Asiantunteva henkilöstö opastaa käyttäjiä ja järjestää erilaisia tapahtumia.

Kaupungin kulttuuri- ja museotoiminta tarjoaa asukkaille monipuolista kulttuuritarjontaa. Tapahtumia kohdennetaan tietyille ryhmille, kuten päiväkoteihin tai vanhuksille, ja toisaalta järjestetään kaikille avoimina. Eskareiden ja koululaisten kulttuuriväylä takaa, että jokainen lapsi tutustuu koululuosiensa aikana monipuolisesti eri kulttuurimuotoihin.

1.6.5 Maankäyttö ja kaavoitus

Edellisen suunnitelman (2016) tavoitteet olivat:

- Kaavoituksen resurssit pitäisi nostaa samalle tasolle muiden vastaavankokoisten kaupunkien kanssa.
- Kaupungin markkinointia pitää lisätä ja tonttien hintapolitiikkaa kehittää.
- Asuntotuotantoa pitää monipuolistaa, jotta se houkuttelee uusia muuttajia

Edellisen laajan hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet maankäytön ja teknisten palveluiden osalta.

Asuntotuotanto viime valtuustokaudella:

	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Yhteensä	8727	100	8834	100	8900	100	8949	100
Kaikki omistusasunnot	6277	72	6341	72	6349	71	6396	71
Kaikki vuokra-asunnot	1957	22	2039	23	2081	23	2108	24
..Arava tai korkotukivuokra-asunto	985	11	937	11	866	10	805	9
..Muu vuokra-asunto	972	11	1102	12	1215	14	1303	15
Asumisoikeusasunnot	269	3	276	3	283	3	283	3
Muu tai tuntematon hallintaperuste	224	3	178	2	187	2	162	2

Asuntokuntien ja väestönlisäyksen kappalemääräinen toteuma sekä tavoite (asuntokuntien rakentamisen tavoite laskettu nykyisen asumisväljyyden perusteella):

	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Asuntolisäys	17	107	66	49	40	47	48	47
Väestölisäys	35	13	89	107	98	100	102	100
Asunnot yht.	8727	8834	8900	8949	8989	9036	9084	9130
Väestö yht.	18859	18872	18961	19068	19166	19266	19368	19468

Naantalin Vuokratalojen käyttöaste on ollut:

2015: 98,91%

2016: 98,97%

2017: 98,89%

2 Keskeiset opit päättyneeltä 2013-2016 valtuustokaudelta

1. Lasten ja nuorten osallisuus on nostettava kehittämiskohteeksi.

- Kiusaaminen on vähentynyt, lasten ja nuorten kokemus uupumus on lisääntynyt.
- Perhepalveluissa esiin nousseet lastensuojelun asiakkuuden taustasyöt eivät liity perheiden taloudelliseen tilanteeseen. Ennaltaehkäisyn velvoitteeseen ei ole pystytty täysin vastaamaan. Miten saadaan vanhemmat itse hakemaan apua lapsiperheiden ongelmiin?
- Ongelmiin tartutaan nyt liian myöhään. Sosiaalipalvelut pitää saada näkymään myönteisenä palveluna. Tiedotusta on lisättävä positiivisista asioista ja tehtävä enemmän moniammatillista yhteistyötä. Kaikkien työntekijöiden tulee tietää enemmän, mitä muut palvelut tarjoavat.
- Moniammatillisen yhteistyön tiivistäminen ei ole toteutunut suunnitellulla tavalla eri toimijoiden välillä.
- Varhaiskasvatuksessa tavoitetaan suuri osuus lapsista. Varhaiskasvatuksen hyödyntäminen ja yhteistyön kehittäminen lapsi- ja perhepalveluiden kanssa on tärkeää. On inhimillisesti ja taloudellisesti järkevää siirtyä ennaltaehkäisevään toimintaan.
- Oppilashuollon, perusterveyden- ja sosiaalihuollon yhteistyö edellyttää edelleen tiivistämistä ja olemassa olevien resurssien mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä peruspalveluissa. Lasten ja nuorten psykiatrinen oireilu on kasvanut, joka edellyttää jatkossa omien peruspalveluiden kehittämistä ja resurssointia ennen erikoissairaanhoidon palveluita.
- Yläkoululaisten terveydentilan huonontumisen kokemus, johon tulee panostaa yhteistyössä jatkossa liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä järjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä.
- Neuropsykiatriseen valmennukseen pitää jatkossa panostaa.
- Diagnoosien teko lapsille ja nuorille on lisääntynyt, koska se on ainoa tapa saada erityispalveluja.
- Koulun resurssitarpeet vaihtelevat lukuvuosittain, minkä vuoksi on kehitettävä joustavaa resurssia koulujen käyttöön.
- Lastensuojelun sijaishuollon kustannukset ovat merkittäviä ja tehokasta olisi panostaa enemmän ennaltaehkäisyyn.

2. Työikäisten työllisyyspalvelut hyvällä tasolla.

- Päihde- ja mielenterveyspalveluissa toimivat käytänteet, jalkautuvaa työtä lisätty.
- Kehitysvammaisten asumispalvelut ok, vaikeavammaisten palveluasumista ei järjestetä Naantalissa tällä hetkellä omana palveluna.
- Työllisyyspalvelut vaarantumassa, koska jatkossa lähin työkkäri Turussa.
- Nuorisotyöttömyys huolestuttaa.
- Ylisukupolvinen työttömyys näkyy nuorissa/tilastoissa.
- Sosiaalinen kuntoutus on vielä olematonta Naantalissa.

3. Ikäihmisten raskaampien hoivapalveluiden ja kotihoidon tarve tulee kasvamaan.

- Yhteistoimintaryhmä (ikäihmiset), vanhusneuvosto, 3. sektori --> ikäihmisten osallistaminen lisääntynyt. Tällä hetkellä tilanne hyvä.
- Toimintakyvyn tukemiseen jatkossakin panostaminen raihnaisuuden ehkäisemiseksi. Geriatrien arvioinnin ja kuntoutuksen kehittäminen.
- Yksityisen palveluasumisen kehittäminen yhteistyössä soten ja muun kaupungin hyvinvointisektorin kanssa olisi tarpeen.
- Naantalissa on jo nyt toimivaa kumppanuutta ikäihmisten asumisen järjestämisessä, sitä on hyvä edelleen kehittää.
- Kotihoidon resurssit riittämättömät.
- Tarvitaan lisää päivätoimintaa ja mm. yhteisasumista opiskelijoiden kanssa.
- Päiväkodin ja vanhusten päivätoiminnan yhdistäminen.

4. Vapaa-ajan ja kulttuuripalvelujen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa laajaa.

- Toimintatilarjonta parantunut. Palveluita ja toimintoja on runsaasti. Viestintäkanavat kehittyvät ja viestintä kuuluu kaikille toimijoille.
- Yhteisöllisyyttä ja osallistamista lisäävät seuraparlamentti, nuorisovaltuusto ja kulttuurifoorum.

5. Asumisen kehittäminen on saavuttanut tavoitteensa, mutta tulevaisuus tuo haasteita.

- ARA-vuokra-asuntojen osuus on Naantalissa kohtuullisen suuri verrattuna muihin kuntiin, mutta suhteellisesti vähenemässä.
- Naantalin vuokra-asunnoista voisi pyytää kommenttia asuntotuotannon kehittämisessä.
- Nuorten asuminen pitäisi saada kohtuuhintaiseksi ja lisätä erityisesti pieniä asuntoja.
- Tonttipolitiikkaa on kehitetty, hintatasoa on pudotettu siten että olemme jopa edullisemmasta päästä.
- Naantalin hintataso valmiissa asunnoissa kuitenkin korkeammasta päästä.
- Naantalin Vuokratalojen tulisi rakentaa vuokra-asuntoja, mutta ei saisi keskittää tietylle alueelle.
- Asuntomessujen suunnittelussa otetaan huomioon hyvinvointi ja terveysnäkökulma.

- Merkittäviä uusia asuntoalueita ei ole enää Kanta-Naantaliin saatavissa, Asuntomessut parantaa Luonnonmaan vetovoimaa.
- Erityisryhmien asumisen järjestämiseen on kuitenkin jatkossakin varauduttava.

Yhteenvetona

Naantalissa on hyvät peruspalvelut. Varhaiskasvatus, perusopetus, koulutus sekä sosiaali- ja terveysterveyst, ulkoilu- ja liikuntapalvelut on pystytty säilyttämään kuntaliitoksen jälkeisessä Naantalissa riittävinä ja lähellä kaupungin asukkaita.

Naantalin alueella asukkaiden toimeentulo ja tulotaso ovat korkealla tasolla. Lisäksi asuminen Naantalin kaupungin alueella on väljää.

Hyvinvoinnin kehittäminen tulisi jatkossa tapahtua huomioiden erityisryhmät ja polarisaatio.

OSA II: VALTUUSTOKAUDEN 2017-2021 SUUNNITTELU

3 Naantalin Hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

Naantali 2021:

Lapsille, nuorille ja perheille moniammatillista palvelua ennakoivasti!

Työikäiset työkuuntoon!

Ikäihmiset osallisiksi!

Vapaa-ajalle ruumiin ja mielen palvelut!

Naantalissa ihmisen on hyvä asua ja olla!

Naantalissa palvelut ovat hyvällä tasolla, mutta aina on kehitettävää. Valtuustokaudelle 2017-2021 on valittu viisi strategista teemaa ja 21 tavoitetta. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain talouden seurannan yhteydessä Hyvinvointikoordinaattorin toimesta ja uudistetaan aina valtuustokausittain.

Suunnitelmataulukko

Lapsille, nuorille ja perheille moniammatillista palvelua ennakoivasti!

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
1. Varhaisen tuen toimintamalli poikkihallinnollisena yhteistyönä	Suunnittelun jalkautus Neurolat, varhaiskasvatus, perhepalvelut ja koulut ohjaavat perheitä varhaisessa vaiheessa palveluiden piiriin	Aikaresurssin varaaminen nykyisille työntekijöille: - Selkeä vastuunjako - Perhepalvelut varhaiseen tukeen	- Jokainen työntekijä on koulutettu - Osaaminen on todennettu - Kouluterveyskysely/hyvinvoinnin kartta toimii 2019
2. Perheiden kohtaaminen	- Perhetalot ja kirjastot kohtaamispaikoiksi - Työntekijöitä koulutetaan perheiden osallistamiseen - Työntekijöiden perusinterventio-osaamisen lisääminen	- LAPE-ohjausryhmä - SISOTE (Sivistys, sosiaali ja terveysterveyst) palvelut	- Kohtaamispaikat toteutettu - Lasten ja nuorten psykiatrisen avohuollon käytön määrä
3. Lapsiperheiden kotipalvelun lisääminen	- Moniammatillisesti - Matala kynnyks - Parisuhteen tukeminen - Yhteistyö 3.sektorin kanssa - Perheiden varhaisen tuen tarpeen havainnointi kotipalvelun kautta	- Perhepalvelut - Palvelusetelit - Työntekijät	- Erotilastot pilottikokeiluna - Kouluterveyskysely
4. Perhetyön jalkauttaminen varhaiskasvatukseen	Terveystenhoitaja, Varhaiskasvatuksen työntekijä ja perhetyöntekijä yhteistyössä varhaiskasvatuksen perheille	- Varhaiskasvatus - Sosiaali- ja terveysterveyst palvelut	- Asiakaskyselyt - Lastensuojelutoimenpiteiden määrä
5. Lukeminen ja liikkuminen	- Löytävä liikunnan ohjaaja - Matalan kynnyksen harrastuspalvelut - Kirjasto ja koulu yhteistyössä lukupiireissä - Toimintakulttuurin muutos	- Kirjasto - Koulu - Nuorisopalvelut - Liikunnanohjaajat	- MOVE - PISA - Kouluterveyskysely

Työikäiset työkuntoon!

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
1. Yhteisöllisyyden lisääminen ja nuorten työikäisten syrjäytymisen ehkäisy.	- Aikuisuuteen valmentaminen. - Yhteistyö 3.sektorin kanssa tavoitteena vapaaehtoistoiminnan ja vuorovaikutteisten kanaavien lisääminen.	- Työllistämispalvelut - Moniammatillisesti - Etsivä nuorisotyö	- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet - Nuorisotyöttömyys
2. Työikäisten hyvinvointia edistävästä palveluista tiedottaminen avoimesti ja julkisesti.	- Chat-palvelu ihmisten käytössä, josta voi helposti kysyä palvelua/tukea. - Palveluiden markkinoinnin kehittäminen	Moniammatillinen vastuu - Kehitetään 2017-2020	- Onko saavutettu systemaattinen viestintä? - Viestintäsuunnitelma laadittu
3. Kaupungin palveluiden tavoitettavuus laajenee.	- Palveluita tarjotaan kuntalaisten tarpeen mukaan myös virka-ajan ulkopuolella - mm. hammahuolto, perhepalvelut. - Varhaiskasvatusta tarjotaan joustavasti	Toimialat palveluiden mukaan	Tuotetut palvelut ja niistä saatu palaute, käyttäjämäärät

Ikäihmiset osallisiksi!

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
1. Palvelutarpeeseen vastaaminen.	- Geriatrici - Riittävät resurssit, jatkuvat tarkastelu, aktivointikäynnit - Moniammatillinen geriatrinen arviointiyksikkö	SOTE	Toimintakyky
2. Aktiivinen vanhuus.	- Osallistaminen, vanhuksien oman äänen kuuleminen - Kotikuntoutustiimi	- Etsivä, jalkautuva vanhustyö 3.sektori	Tehostetun palveluasumisen asumisaika
3. Ikäihmisten omaisten huomioonottaminen palveluiden suunnittelussa.	Kyselyt, palautteet	SOTE	Kysely
4. Uudet ja erilaiset innovatiiviset asumismuodot.	Suunnitellaan ja kehitetään yhteisöasumista, tukiasumista, tekniikan hyödyntämistä.	Yhteistyössä hoito- ja vanhuspalvelut sekä tekniset palvelut	Työryhmän arvio
5. Yksinäisyyden kokemuksen vähentäminen.	Asukaskyselyt, liikunta- ja kulttuuripalvelut lähelle ikäihmisille	Kaikki toimialat	Kysely, tutkimus

Vapaa-ajalle ruumiin ja mielen palvelut!

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
1. Kuntalaisten aktivointi ja osallisuuden lisääminen.	Tuoda palvelut lähelle - jalkauttaminen:	Sivistyspalvelut	- Käyttäjätalastot - Yhteistyön määrä

	• 3.sektori tekijänä – kaupunki koordinoi • Erityinen tuki liikunnassa • Kirjastotoiminnan kehittäminen • Palveluiden tavoitettavuus		3.sektorin kanssa
2. Liikunnan ja kulttuurin saatavuuden parantaminen.	• Liikunnan vieminen ihmisten luo • Paikallistason toiminta kylissä ja lähiöissä • Pyöräilyväylien parantaminen • Lähiliikuntapaikkojen ylläpito • Liikunnan tukihenkilöt • Yhteistyö 3.sektorin kanssa • Vapaa-aikaetsivä (ei-harrastavat, vanhat ja nuoret) • Palvelut lähelle (ohjaajat siirtyvät, kerhot lähiöihin ja alueille) • Laina- ja vuokraustoiminnan kehittäminen	• Vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut • Tekniset palvelut • 3.sektori	• Kouluterveyskysely • Käyttäjälaskurit • Asiakaskyselyt
3. Kirjaston tilojen kehittäminen.	• Kerhot kirjastossa, yhteisöllisyys, kirjastosta koko kaupungin olohuone	• Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala	• Osallistujamäärät, kävijämäärät

Naantalissa ihmisen on hyvä asua ja olla!

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
1. Naantali houkuttelee uusia asukkaita monipuolisella asumistarjonnalla ja hyvillä yhteyksillä elämäntapa- ja asumismuutoksiin.	• Kaavoitus • Asuntojen hinnoittelu, erilaisia vaihtoehtoja • Markkinointi; muumit, mummi ja Aaro naapurissa – lapsiperheet erityisesti huomioiden • Syntyvien huomiointi (esim. Naantali-pipo, positiivinen imago) • Asuntomessualueesta viihtyisä, monipuolinen	• KH • Ympäristövirasto • Viestintä	• Toivottu väestökehitys • Huoltosuhde • Syntyneiden enemmisyys • Julkisen liikenteen sujuvuus
2. Aktiivisen kaavoittamisen kautta lisätään nuorten perheiden mahdollisuuksia löytää sopivia asumismuotoja.	• Tonttipolitiikassa keskitytään kohtuuhintaisiin ratkaisuihin	• Tekninen virasto • Maankäyttö • KH	• Väestökehitys • Tonttitarjonta
3. Villan tilan alueen kehittäminen virkityskäyttöön.	• Suunnittelu, asian eteenpäin vieminen, kevyen liikenteen yhteyden parantaminen	• Tekninen virasto	• Teknisen viraston arvio
4. Lisää edullista monipuolista vuokra-asumista.	• Käynnistetään neuvottelut Naantalin vuokratilat Oy:n kanssa • Huomioidaan kriisi- ja tukiasuminen	• Kaavoitus • Ympäristövirasto • SOTE • KH	• Käyttöön tulevien asuntojen määrä vs. väestökehitystavoite • Teknisen viraston ja sosiaalityön arvio

	Ei keskitetä vuokra-asumista vain tietyille alueelle		
5. Asuinympäristöt mahdollistaisivat liikkumisen, kokoontumisen, harrastamisen.	Viihtyisät ympäristöt, hyvät kulkuyhteydet	Tekninen virasto yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Asukaskyselyt

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Liite 1: Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

1. [Taloussuunnitelma](#)
2. [Lastensuojelulainmukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2014-2018](#)
3. [Mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelma vuosille 2016-2018](#)
4. [Seudullinen kotouttamisohjelma 2018-2021](#)
5. [Opetussuunnitelma](#)
6. [Maankäytön kehityskuva 2035](#)
7. [Kaupunkistrategia 2022](#)

Liite 2: Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

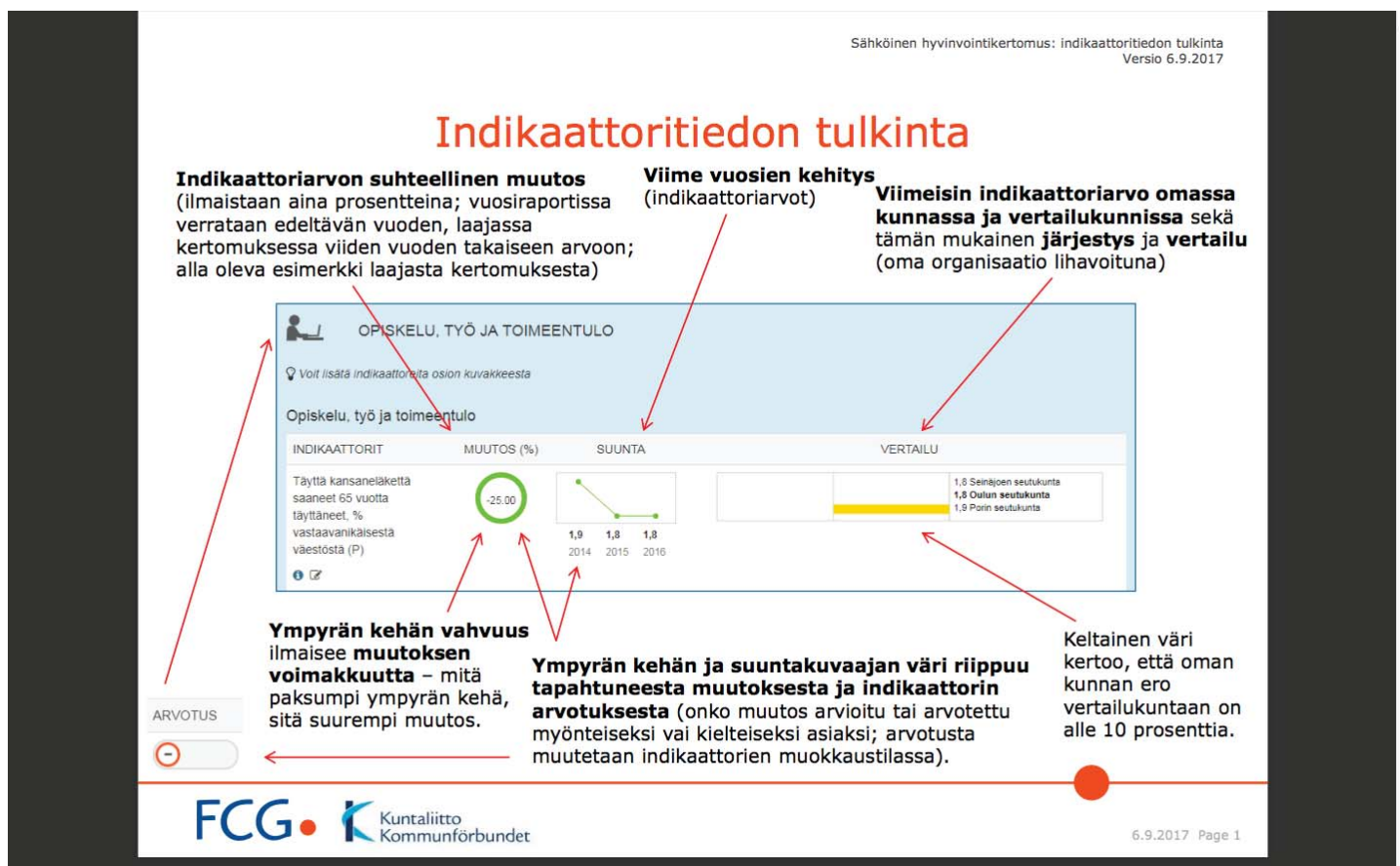
Naantalin strategiaa valmisteltiin samanaikaisesti Hyvinvointikertomuksen kanssa. Tavoitteena oli rakentaa strategiaa tukeva Hyvinvointisuunnitelma.

Menestysteemat määrittelevät suunnan kaupungin kehittämiselle vuoteen 2022 saakka. Ne ohjaavat kaupungin talousarvioiden ja suunnitelmien laatimista sekä kaupungin jokapäiväistä toimintaa:

1. Viihtyisää asumista ja korkeatasoisia palveluita
2. Kilpailukykyinen ympäristö yrityksille
3. Joustavaa päätöksentekoa ja osaavaa johtamista
4. Aloitteellinen ja hyvinvoiva henkilöstö
5. Digi-Naantali palvelee ja osallistaa

Strategia löytyy [Naantalin kaupungin verkkosivuilta](#)

Liite 3: Indikaattorien osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Verotulot, euroa / asukas

Menot

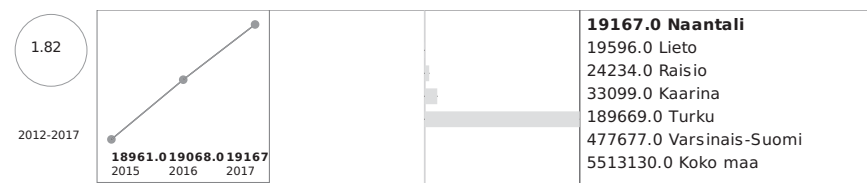
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

Elinvoima

Väestö

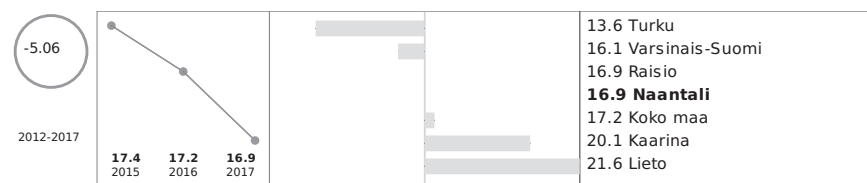
Väestö 31.12.

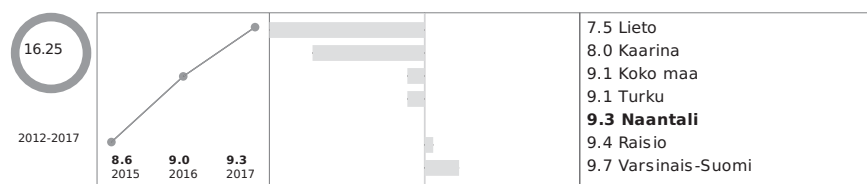
Huoltosuhde, demografinen

0 - 15-vuotiaat, % väestöstä

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

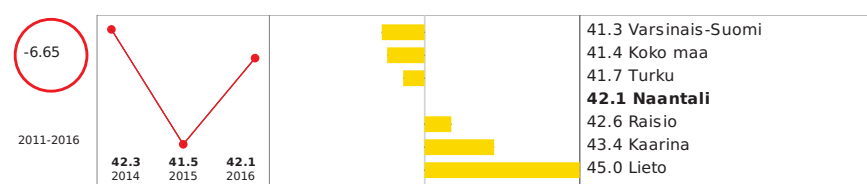
Syntyneiden enemmitys

Koulutustasomittain

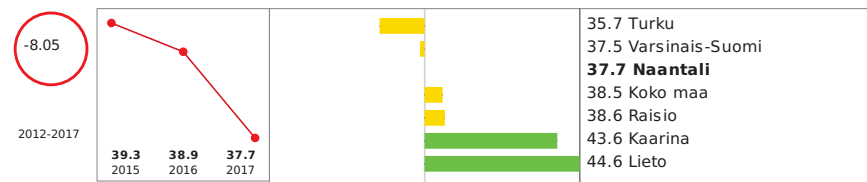
Työlliset, % väestöstä

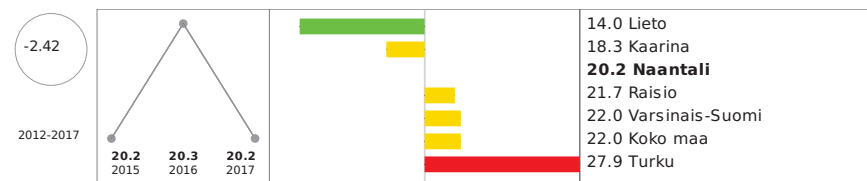
Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

Lapsiperheet, % perheistä

Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

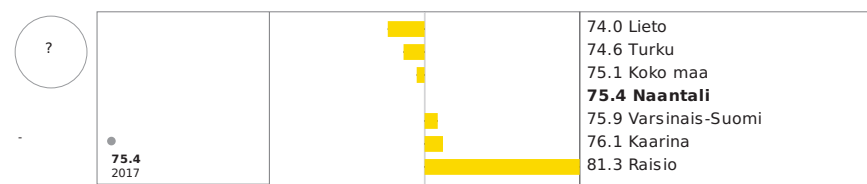
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

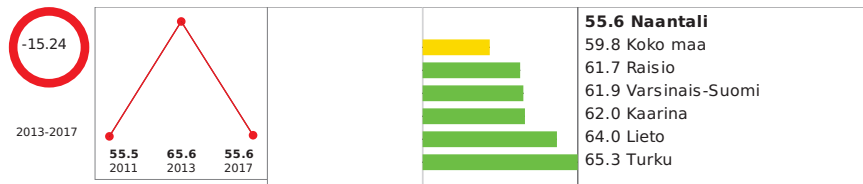
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Pitää koulunkäynnistä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

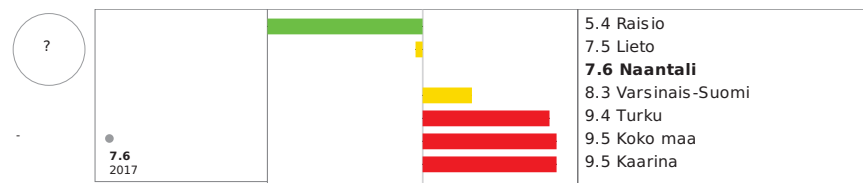
Pitää koulunkäynnistä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

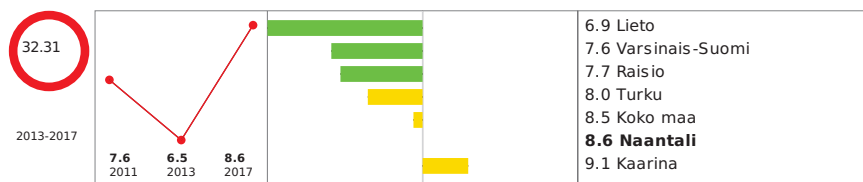
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

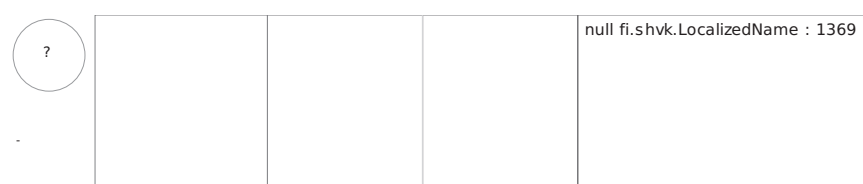
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

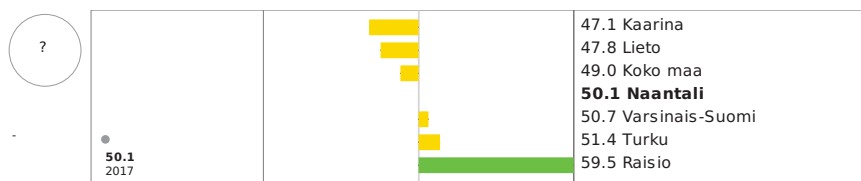
Koulustressi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

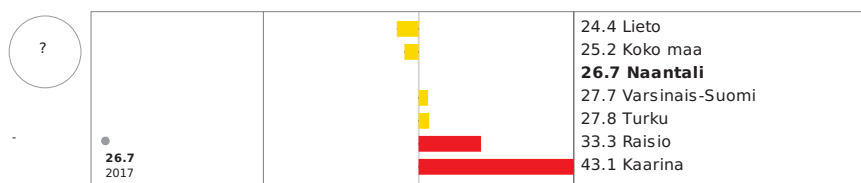
Koulu-uupumus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta lukuvuoden aikana, vaikka olisi tarvinnut, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

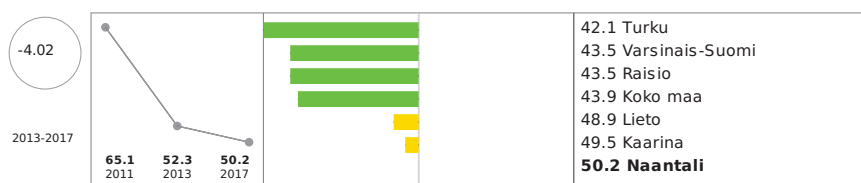
Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

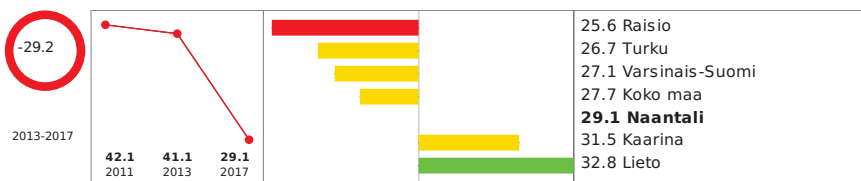
Luokassa uskaltaa sanoa mielipiteensä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

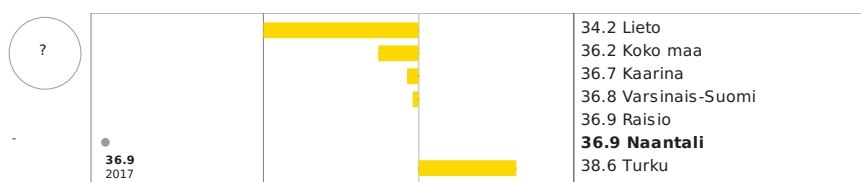
Opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista, % 8. ja 9. luokan oppilaista

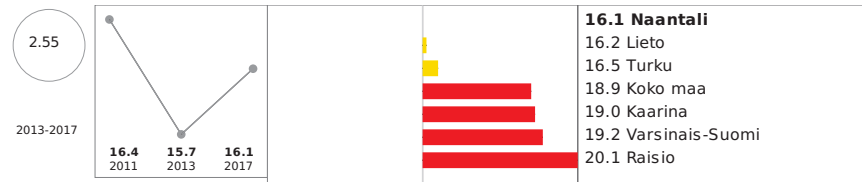
Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokan oppilaista

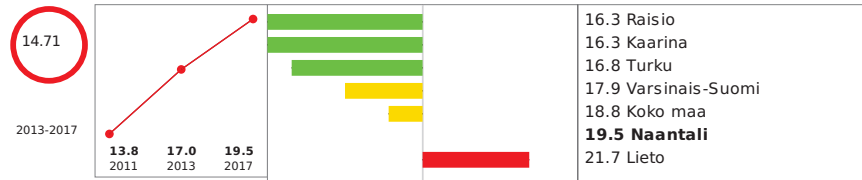
Opettajat usein kiinnostuneita siitä, mitä oppilaalle kuuluu, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

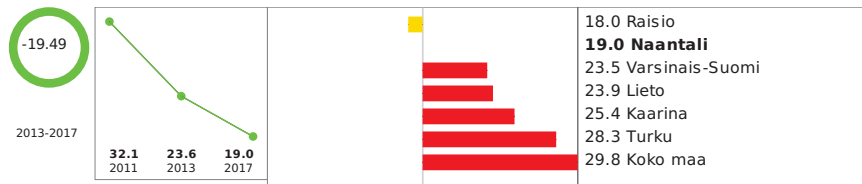
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

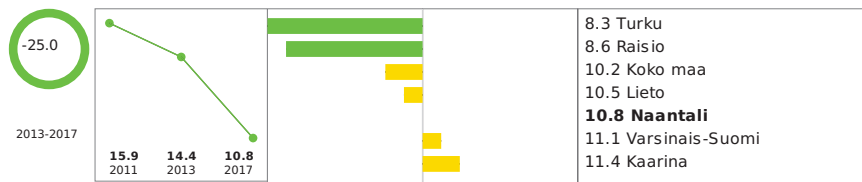
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

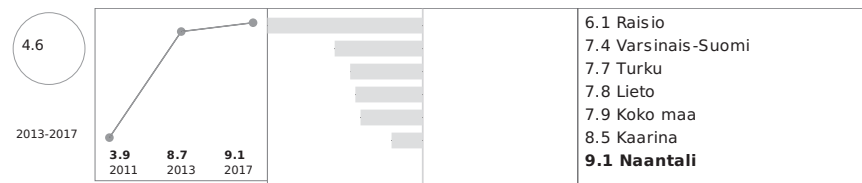
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

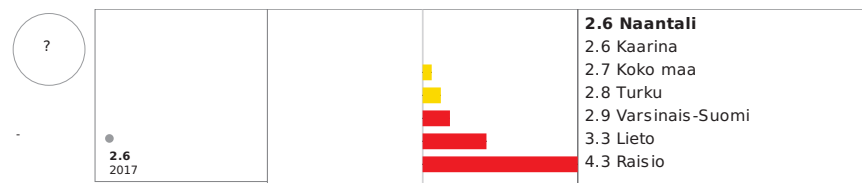

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

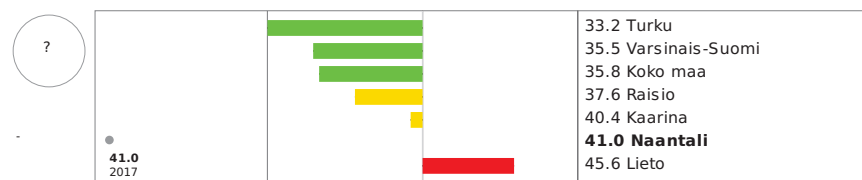

Opiskelu, työ ja toimeentulo

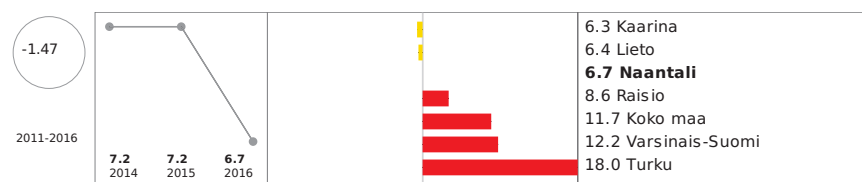
Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vaikeuksia oppimistaidoissa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

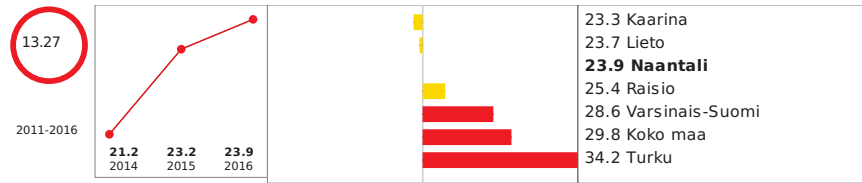

Lasten pienituloisuusaste

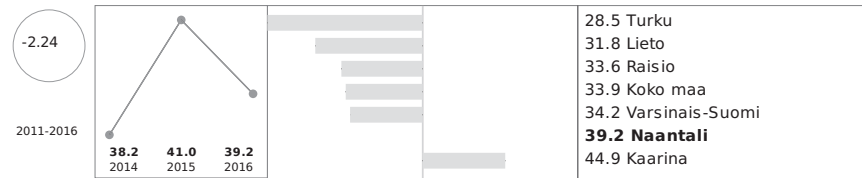

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

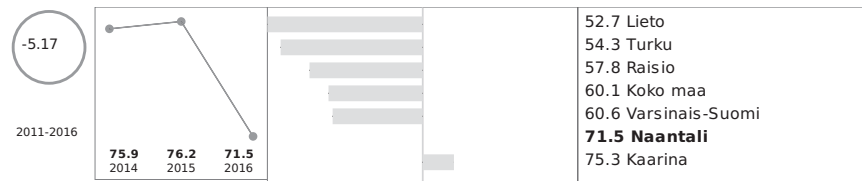
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Kunnan palvelut**Päivähoito**

Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

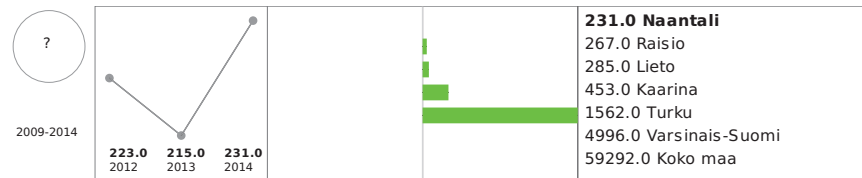
Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

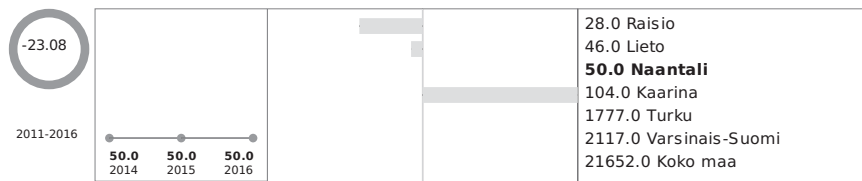
Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

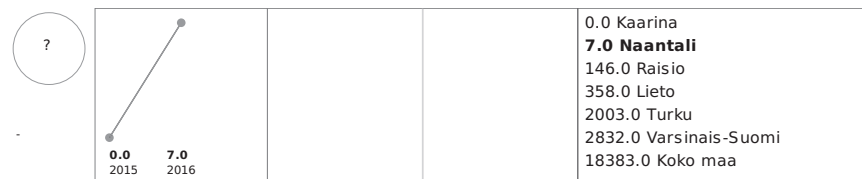
Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm

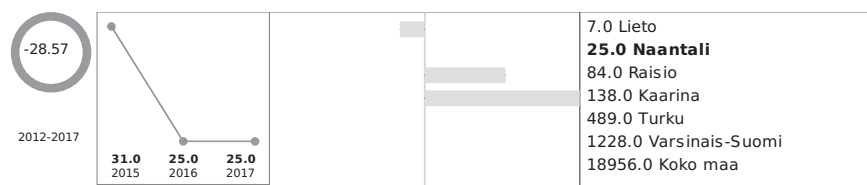
Leikkitoiminnan piirissä keskimäärin toimintapäivänä olleet lapset, kunnan kustantamat palvelut

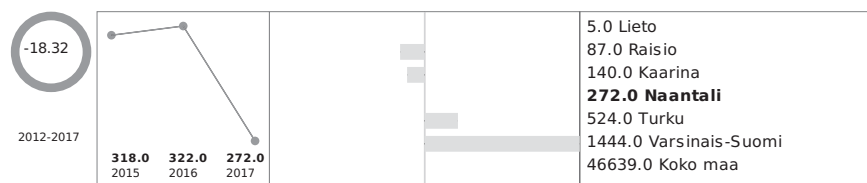
Varhaiskasvatuksen palvelusetelitä saaneet asiakkaat

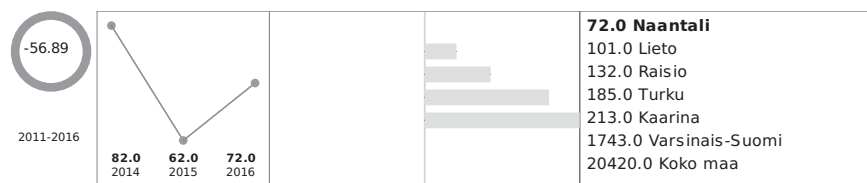
Yksityisen hoidon tukea saaneita perheitä vuoden aikana

Kuntalisää (Kelan maksamat) saaneita perheitä vuoden aikana

Kokopäivähoidossa perhepäivähoidossa olleet lapset 31.12., kunnan omat palvelut

Koulu

Terveydenedistamisaktiivisuus (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

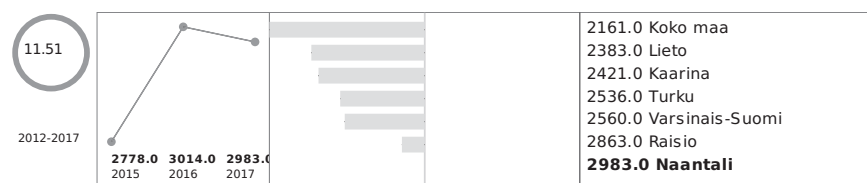

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

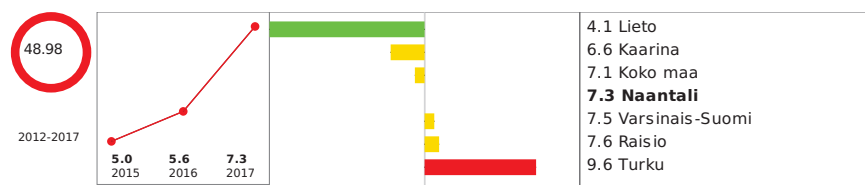
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

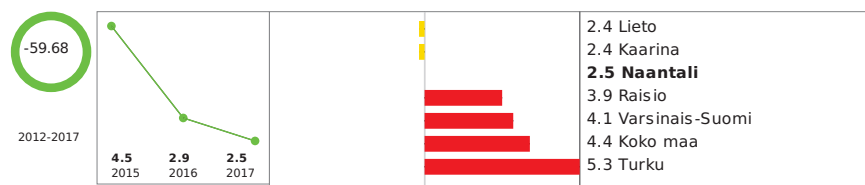
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

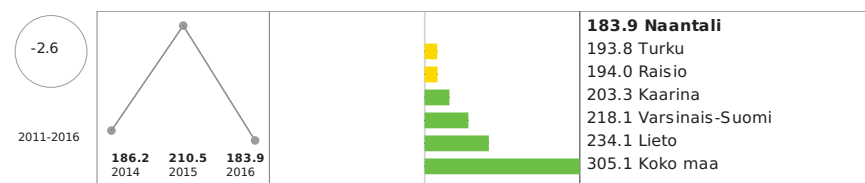
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaasta

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

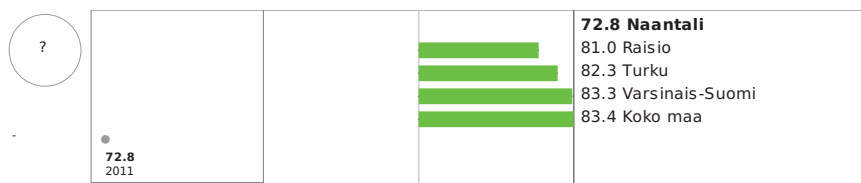
NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

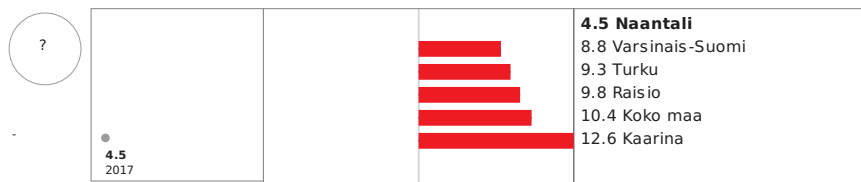
Pitää opiskelusta, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Pitää opiskelusta, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

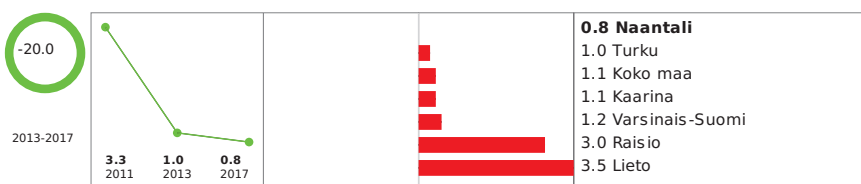
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

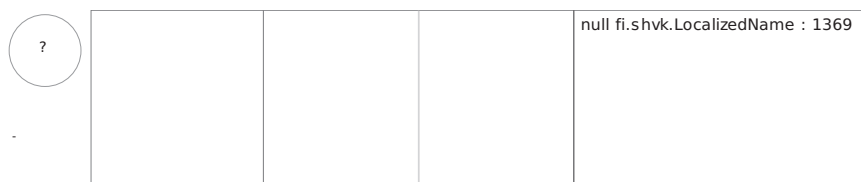
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

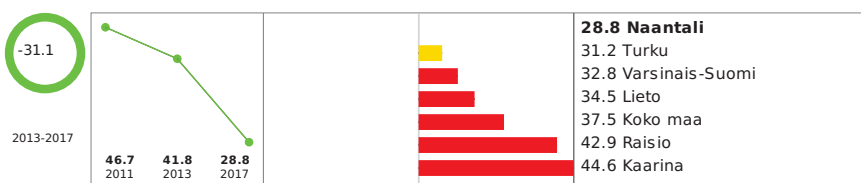
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Koulu-uupumus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

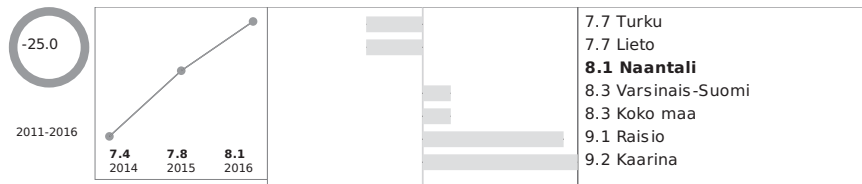

Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotiailla / 1 000 15 - 24-vuotiaista naista

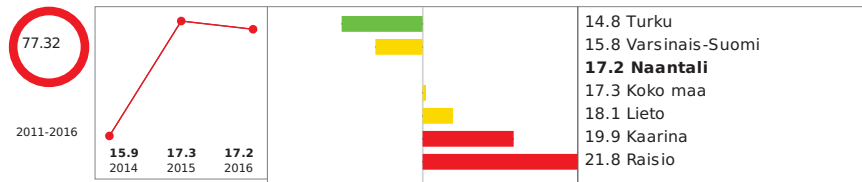

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

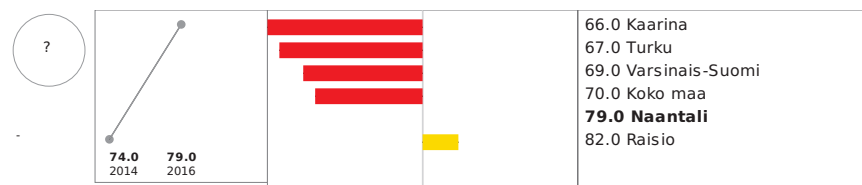

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Koulu

Terveydenedistämisasiivisyys (TEA) lukiokoulutuksessa, pistemäärä

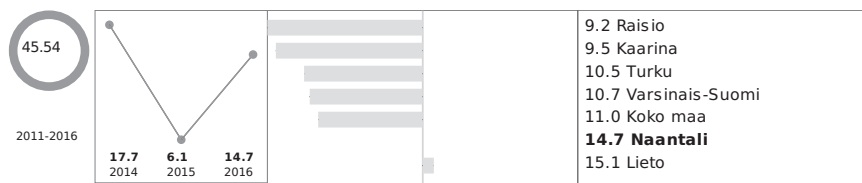

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiaasta

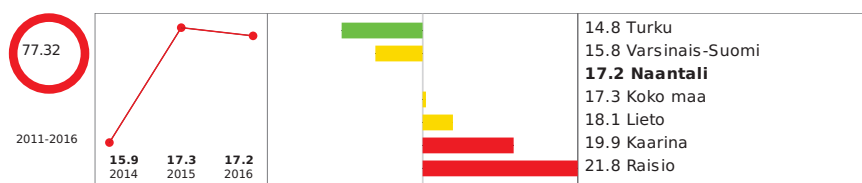

Psykiatrian laitoshoidon hoitokäynnit 18 - 24-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

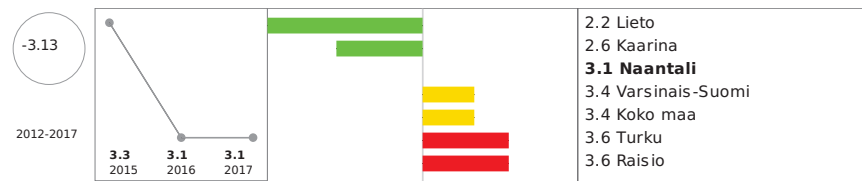
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

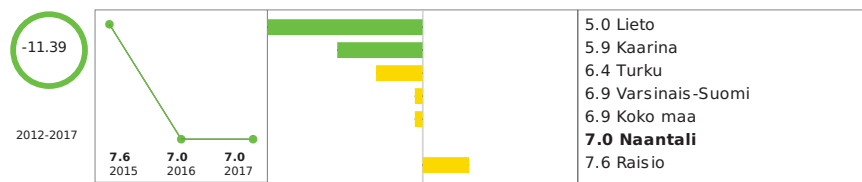
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

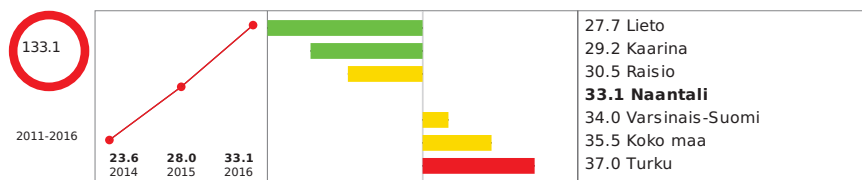

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

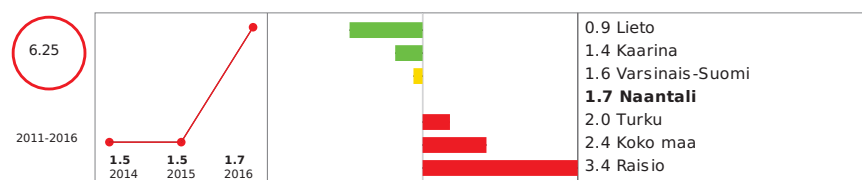
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

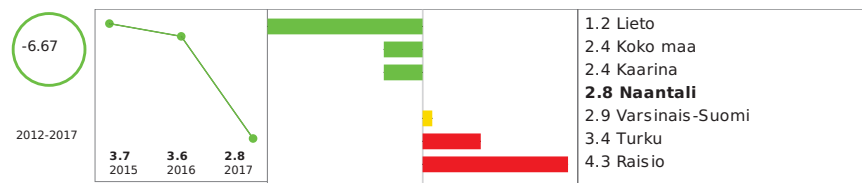
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

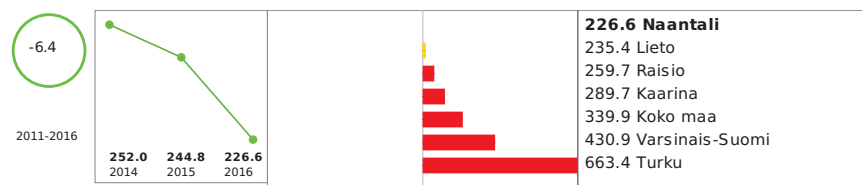
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 17 - 74-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

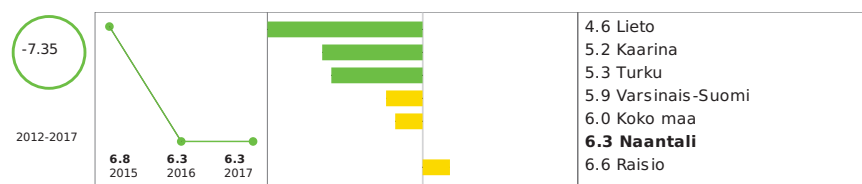

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttänyttä

Muut palvelut

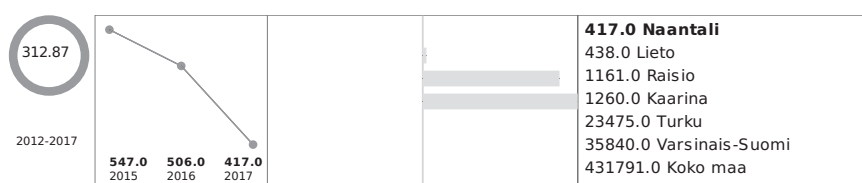
Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Työttömät, % työvoimasta

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki, 1000 euroa

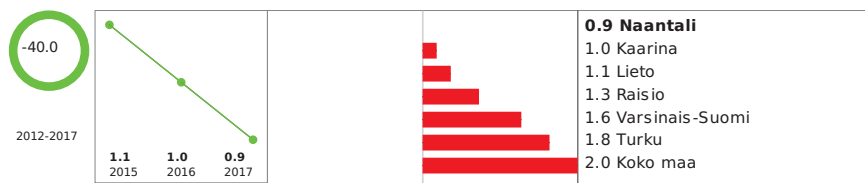

Talous

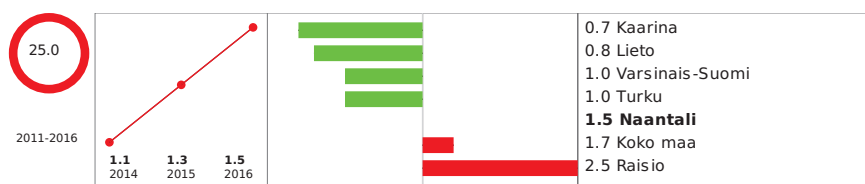
TYÖIKÄISET - Yhteenveto

IKÄIHMISET *Hyvinvointi***Elämänlaatu ja osallisuus****Opiskelu, työ ja toimeentulo**

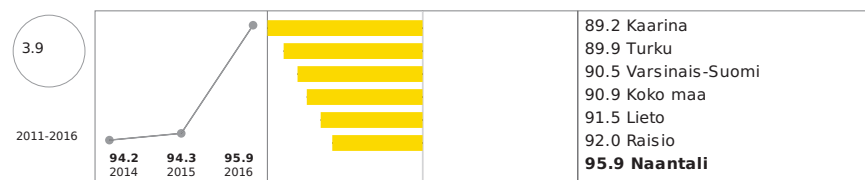
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

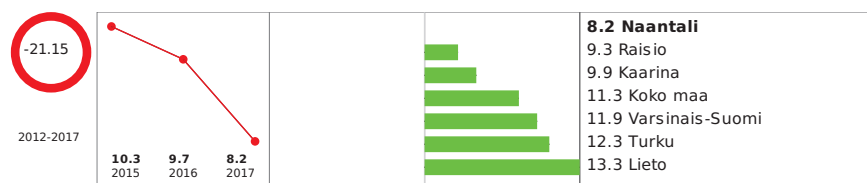
Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

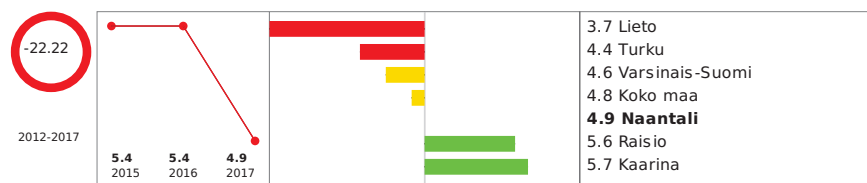
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan palvelut**Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Säännöllisen kotihoiton piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

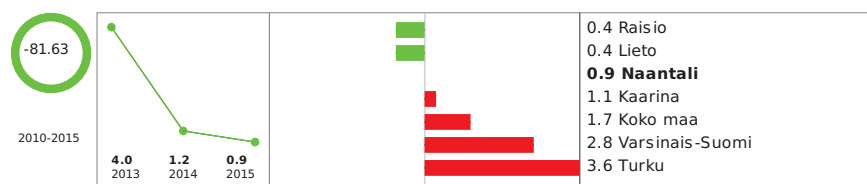
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

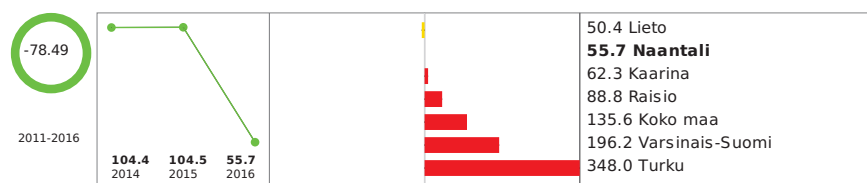
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

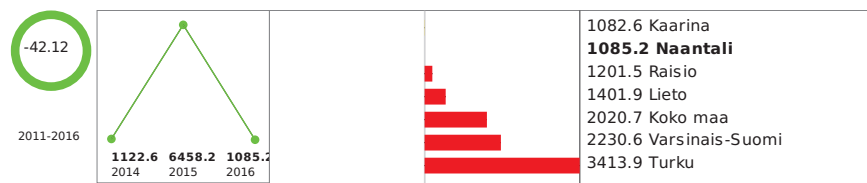
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Somaattisen erikoissairanhoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

KAIKKI IKÄRYHMÄT **Hyvinvointi**

Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysindeksi, ikävakioidu

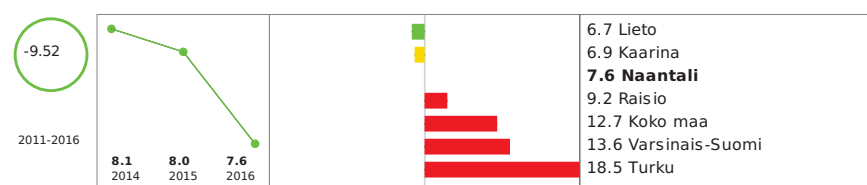

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

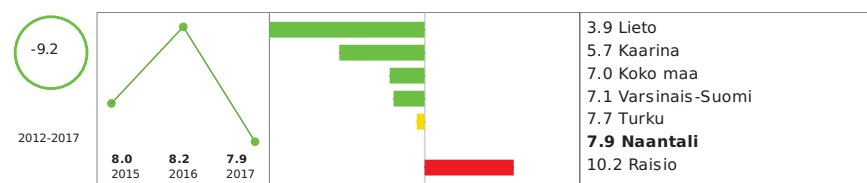

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

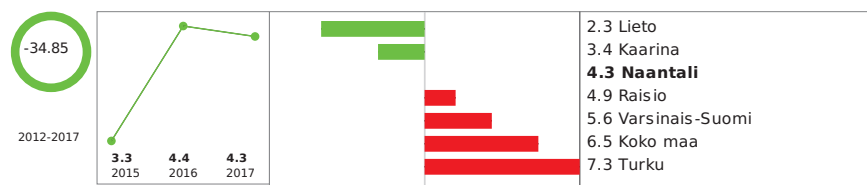
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta

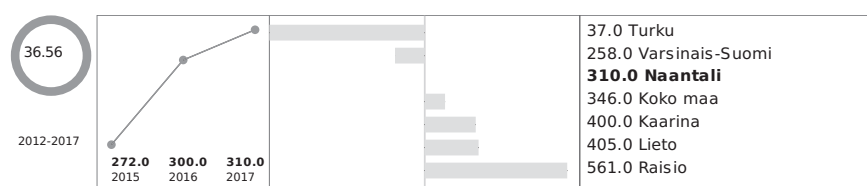
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

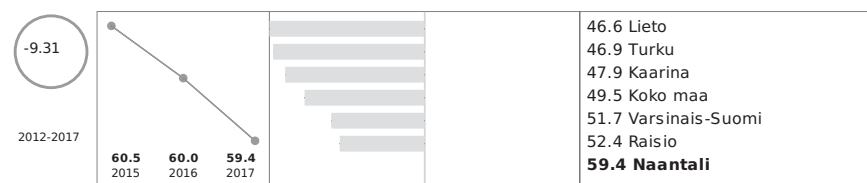
Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

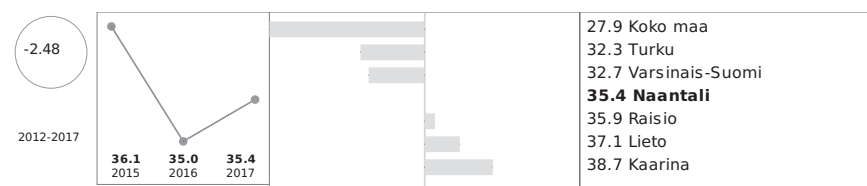
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

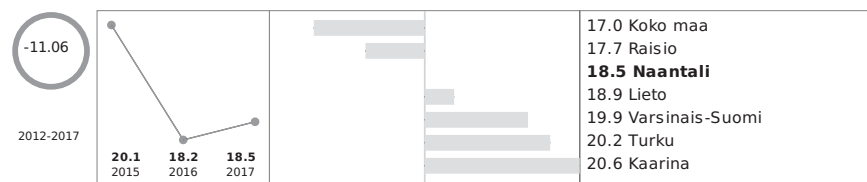
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

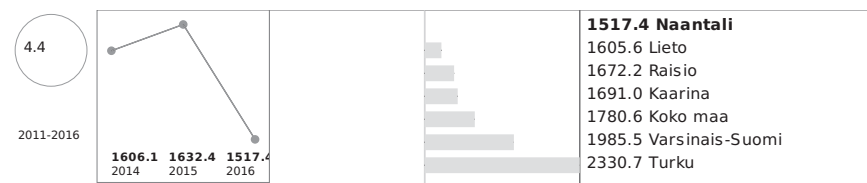
Yksityislääkärikäynneistä korvausta saaneet, % väestöstä

Hammaslääkäripalveluja yksityissektorilla käyttäneet (korvauksia saaneet hlöt), % väestöstä

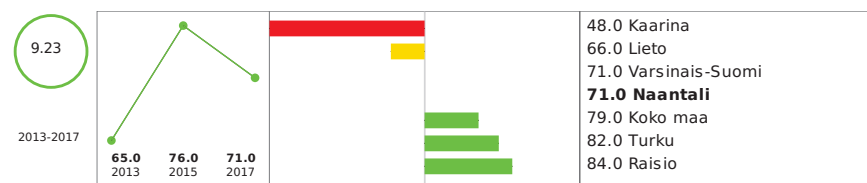
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1 000 asukasta

Päihdehuollon asumispalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

Terveystieteiden tutkimuskeskus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

Vapaa-aika

Muut palvelut

Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto